

Antoine de Saint-Exupéry

Küçük Pren

Çeviri:

B. ORHAN DOĞAN

*Yazarın orijinal renkli çizimlerini içeren
ek ile birlikte*

KÜÇÜK PRENS Copyright © Bekir Orhan Doğan

Tüm hakları saklıdır ve **Bekir Orhan Doğan**'a aittir. Yazılı izin olmaksızın, kitabın tümü ya da bir kısmı, hiçbir nedenle, hiçbir biçimde, hiçbir yöntemle ve hiçbir ortamda yayımlanamaz ve kopyalanarak çoğaltılamaz.

ISBN : 978-605-68099-9-6

Temmuz 2020

BORA YAYINCILIK

Bekir Orhan Doğan

ATAKENT 3. Etap, A-52 / 4

İkitelli - Küçükçekmece – İstanbul

Tel : 0212 470 04 38 - 0532 381 92 36

Web: www.borayayincilik.com

E-mail: ordogan@hotmail.com

Katkıda bulunanlar:

Nazmiye Doğan, Ali Deniz Birsen

“Ve işte benim sırrım. Bu çok basit: İnsan ancak yüreğiyle tam olarak görebilir. Asıl görülmesi gerekenleri gözler göremez.” (Tilki)

“Geceleri gökyüzüne baktığında, o yıldızlardan biri üzerinde yaşıyor olacağım için, onlardan biri üzerinde gülüyor olacağım için, sana sanki tüm yıldızlar gülüyormuş gibi gelecek.” (Küçük Prens)

Antoine de Saint-Exupéry tarafından yazılıp resimlendirilen, 1943 yılındaki ilk baskısından bu yana 250'den fazla dile çevirisi yapılan ve tüm dünyada en çok okunan kitaplardan biri olan **Küçük Prens**, çizimleri ve imgesel masalsı yapısıyla, çocuklara; yaşam ve insan doğasına ilişkin birbirinden farklı gözlemleriyle de, (bir zamanlar çocuk olan) yetişkinlere yönelik bir öyküdür.

Öykü, yaşamda neyin gerçekten önemli olduğuna ilişkin gizemi ortaya çıkarmaya çalışmakta ve bizleri, bir masaldan gerçeğin derin sırlarına kadar uzanan pek çok saklı anlamı çözerek okumaya teşvik etmektedir.

Antoine de Saint-Exupéry ve Küçük Prens

İlk kez 1943 yılında yayınlanan **Küçük Prens** (*Le Petit Prince*), Fransız yazar, şair ve havacı Antoine de Saint-Exupéry'nin (1900 - 1944) en ünlü eseridir.

Dünyanın en çok dile çevrilen dördüncü kitabı olan **Küçük Prens**, Fransa'da 20. yüzyılın en iyi kitabı seçilmiştir.

Saint-Exupéry, İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesinin ardından, Kuzey Amerika'ya sürgün edilmiş ve orada, kişisel sıkıntıların ve aksayan sağlığının ortasında, Dünya'ya düşmüş küçük bir prens biçiminde betimlediği, yalnızlık, dostluk ve sevginin duyarlı öyküsü de dahil olmak üzere, kendisini hep hatırlanır kılacak olan yazılarının neredeyse yarısını üretmiştir.

Küçük Prens, çölde mahsur kalan bir pilotun, çok ufak bir asteroitten Dünya'ya düşmüş küçük bir prensle karşılaşmasının, yazarın suluboya çizimleri eşliğinde anlatıldığı şiirsel bir öyküdür. Yetişkin dünyasının tuhaflığına dikkati çeken öykü, felsefi öğeler ve toplumsal eleştiri içermektedir.

Küçük Prens, görünüşte bir çocuk kitabı olarak tasarlanmış bir tarzı olsa da, yaşam ve insan doğası hakkında çeşitli gözlemler yapmaktadır. Örneğin, Saint-Exupéry, küçük prensin, Dünya'daki seyahatleri sırasında bir tilki ile karşılaşmasından söz eder. Öykünün özü, küçük prene tilki tarafından söylenen tümcelerin satır aralarında saklıdır: *"İnsan ancak yüreğiyle tam olarak görebilir. Asıl görülmesi gerekenleri gözler göremez."* Konu ile ilgili diğer temel mesajlar da, yine 'tilki'nin ağzından dile getirilmektedir, örneğin: *"Sahiplendiğin şey için sonsuza dek sorumlu olursun"* ve *"Senin gülünü bu kadar önemli kılan şey, gülün için harcamış olduğun zamandır"* gibi... Tilkinin verdiği mesajlar, insan ilişkileri ile ilintilidir.

Öykü anlatıcısı, küçük bir çocukken, bir keresinde, midesindeki bir fili sindirmekte olan bir boa yılanının resmini çizdiğini; ancak resmi gören her yetişkinin, bunu bir 'şapka resmi' sanarak yanlış yorumladığını anlatır. Öykü anlatıcısı ne zaman bu karışıklığı düzeltmeye çalışsa, sonuçta kendisine, resim yapmayı bir kenara bırakması ve daha yararlı bir uğraş edinmesi tavsiye edilmektedir. Anlatıcı, yetişkinler tarafından gösterilen yaratıcı anlayış eksikliğinden yakınır.

Leon Werth

Saint-Exupéry, yazar ve sanat eleştirmeni olan Léon Werth (1878-1955) ile 1931 yılında tanıştı. Çok geçmeden Werth, Saint-Exupéry'nin, havacılık meslektaşları dışında, en yakın arkadaşı haline geldi.

Saint-Exupéry '*Lettre à un otage (Bir Rehineye Mektup)*' ve '*Le Petit Prince (Küçük Prenses)*' adlı iki kitabını Leon Werth'e adadı. Saint-Exupéry, İkinci Dünya Savaşı'nın başlarında, '**Küçük Prenses**'i yazarken, memleketi Fransa'yı ve arkadaşlarını düşünerek, New York City merkezindeki dairesinde yaşamaktaydı. Werth ise savaşı, İsviçre yakınlarındaki dağlık bir bölge olan Jura'daki köyü Saint-Amour'da, 'yalnız, üşümüş ve aç' olarak, kendi halinde geçiriyordu.

Saint-Exupéry'nin uçağı, 1944 yılının Temmuz ayında, Akdeniz üzerinde gözden kayboldu. Ertesi ay, Werth, arkadaşının kayboluşunu bir radyo yayınından haber aldı. Henüz '**Küçük Prenses**'ten haberi olmayan Werth, Saint-Exupéry'nin bir önceki yıl ABD'nde, resimlerini de kendisinin çizdiği bir öykü yayınladığını ve bu öykünün kendisine adandığını, ancak Kasım ayında öğrendi.

Leon Werth'e

Bu kitabı bir büyüğe (yetişkine) adadığım için çocuklardan af diliyorum. Ama önemli bir gerekçem var: Bu büyük, benim dünyadaki en iyi arkadaşım. Başka bir gerekçem daha var: Bu büyük, her şeyi anlayabilir, çocuk kitaplarını bile. Üçüncü bir gerekçem daha var: O, aç kaldığı ve üşüdüğü Fransa'da yaşıyor. Onun avutulmaya ihtiyacı var. Eğer bütün bu gerekçeler yeterli değilse, o halde ben de bu kitabı, bu büyüğün bir zamanlar yaşamış olduğu çocukluğuna adamak istiyorum. Bildiğiniz gibi, tüm büyükler ilk başta çocuktular. (Ama yalnızca bazıları bunu hatırlar.) Öyleyse, adamamı şöyle düzeltiyorum:

*Küçük bir çocuk olduğu zamandaki
Leon Werth'e*

Bir zamanlar, ben altı yaşındayken, balta girmemiş ormanları anlatan, *Gerçek Öyküler* adındaki bir kitapta muhteşem bir resim gördüm. Bu, vahşi bir hayvanı yutmakta olan bir boa yılanının resmiydi. İşte o resmin bir kopyası:

Kitapta şunlar yazıyordu: *“Boa yılanları avlarını bir bütün olarak, çiğnemededen yutarlar. Daha sonra hareket etme yeteneklerini yitirirler ve sindirim için gereken altı ay boyunca uyurlar.”*

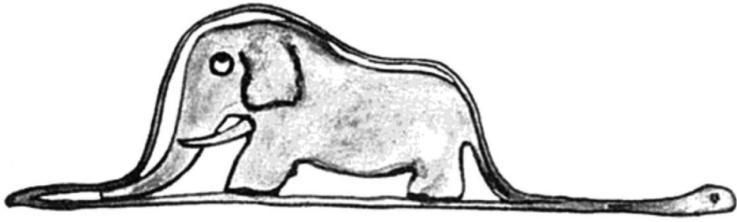
Daha sonra orman maceraları üzerine iyice kafa yordum ve sonunda renkli bir kalemle ilk resmimi yapmayı başardım. Bir Numaralı Resmim. Şunun gibi bir şeye benziyordu:

Başyapıtımı büyüklere gösterdim ve resmimin onları korkutup korkutmadığını sordum.

Ama yanıtları şöyle oldu: *“Korkmak mı? Kim bir şapkadan korkar ki?”*

Oysa çizdiğim resim, bir şapka resmi değildi. Bir fili sindirmekte olan bir boa yılanının resmiydi. Bu yüzden, büyükler anlayabilsin diye, boa yılanının içinin de resmini çizdim. Şu büyüklere de, her zaman, her şeyin açıklanması gerekiyor. İki Numaralı resmim şöyle görünüyordu:

Büyükler, içten ya da dıştan fark etmeksizin, boayı resimlerini bir kenara bırakmamı; ve kendimi, coğrafya, tarih, aritmetik ve dilbilgisine adamamı öğütlediler. İşte bu yüzden, henüz altı yaşındayken, bir ressam olarak muhteşem bir meslek yaşamından vazgeçtim. Resimlerimin başarısızlığı hevesimi kırmıştı. Büyükler asla hiçbir şeyi kendi başlarına anlamazlar; ve bir şeyleri tekrar tekrar açıklamak zorunda kalmak, çocuklar için çok yorucu oluyor.

Bu nedenle, başka bir meslek seçmek zorunda kaldım. Uçaklarda pilotluk yapmayı öğrendim. Dünya'nın neredeyse her yerine uçtum; bunun için coğrafyanın bana çok yararlı olduğu da bir gerçek. Bir bakışta, Çin ile Arizona'yı birbirinden ayırt edebilirim. Eğer insan geceleyin kaybolursa, böyle bir bilgi çok yararlı olur.

Hayatım boyunca pek çok önemli insanla tanıştım. Büyüklerle çokça zaman geçirdim. Onları, özel olarak, çok yakından gördüm. Bu onlar hakkındaki düşüncemi pek de düzeltmedi.

Ne zaman bana biraz akıllı gibi görünen bir büyük ile karşılaşsam, onun üzerinde, hep yanımda taşıdığım Bir Numaralı resmim ile deney yapardım. Onun gerçekten herhangi bir şey anlayıp anlamadığını görmek isterdim. Ama yanıtı, her zaman şöyle olurdu:

“Bu bir şapka.”

Daha sonra, o kişiyle, ne boa yılanları, ne balta girmemiş ormanlar ne de yıldızlar hakkında asla konuşmazdım. Onun seviyesine inerdim. Onunla, briç, golf, politika ve kravatlar hakkında konuşurdum. O büyük ise, böylesine akıllı bir kişiyi tanımış olmaktan son derece hoşnut olurdu.

İşte böyle, gerçekten konuşabileceğim kimse olmadan, hep yalnız yaşadım, ta ki altı yıl önce Sahra Çölü'nde uçağımınla bir kaza yapana kadar. Motorumda bir parça arızalandı. Uçakta benimle birlikte, ne bir motor tamircisi ne de bir yolcu olmadığı için, bu zorlu tamiratı kendi başıma yapmaya koyuldum. Benim için, bu bir ölüm kalım meselesiydi: Ancak sekiz gün yetecek kadar içme suyum vardı.

Böylece, ilk gece, herhangi bir yerleşim yerinden bin mil uzakta, kumun üzerinde uyuyakaldım. Okyanusun ortasındaki bir salın üzerinde kalan, gemisi

batmış bir denizciden daha fazla yalnızdım. İşte bu yüzden, gün ağarırken, tuhaf küçük bir ses beni uyandırdığında, duyduğum şaşkınlığı tahmin edebilirsiniz. O ses şöyle diyordu:

“Lütfen... Bana bir koyun çiz!”

“Ne!”

“Bana bir koyun çiz!”

Sanki yıldırım çarpmış gibi, zıplayarak ayağa kalktım. Gözlerimi ovaladım. Dikkatlice tüm çevreme bakındım. Ve bana son derece ciddi bir şekilde bakan, olağanüstü küçük bir adam gördüm. İşte onun, daha sonra çizme fırsatı bulduğum, en iyi resmi. Ama resmim, kesinlikle, modelimden çok daha az etkile

Ancak bu benim suçum değil ki. Sanatsal meslek yaşamıma, henüz altı yaşımıdayken, büyükler tarafından engel olunmuştu, bu yüzden içten ve dıştan görünen boa yılanları dışında herhangi bir şey çizmeyi hiçbir zaman öğrenmemiştim.

Böylece, gözlerim fal taşı gibi açık, bu minik varlığa bakakaldım. Herhangi bir yerleşim yerinden bin mil uzakta olduğumu unutmayın. Ama yine de, benim küçük adamım, ne kaybolmuş gibi duruyordu, ne de bitkinlikten, açlıktan ya da susuzluktan ölüyor gibiydi; ne de korkudan ödü patlamış gibi görünüyordu. Ona baktığımda, herhangi bir yerleşim yerinin bin mil uzağındaki çölün ortasında kaybolmuş bir çocuk izlenimi vermemişti hiç. En sonunda konuşabildiğimde, ona şunu söyledim:

“Ama... burada ne yapıyorsun, sen?”

Daha sonra, oldukça yavaş bir şekilde, sanki sonuçları çok önemli olacak bir konudan söz ediyormuş gibi, tekrarladı:

“Lütfen... bana bir koyun çiz...”

Bir gizemin gücüne akıl sır ermezse, insan karşı koymaya cesaret edemez. Ne kadar saçma görünse de, herhangi bir yerleşim yerinden bin mil uzakta ve ölüm tehlikesi altında olmama karşın, cebimden bir parça kâğıt ve bir dolmakalem çıkardım. Ama

ardından, hep coğrafya, tarih, aritmetik ve dilbilgisi okumuş olduğumu hatırladım ve küçük arkadaşına, (biraz da üzülerek) nasıl çizeceğimi bilmediğimi söyledim. Şöyle yanıtladı:

“Sorun değil. Bana bir koyun çiz...”

Daha önce hiç koyun çizmemiş olduğum için, ona çizmeyi bildiğim iki resimden birini çizdim - yani boa yılanının dıştan görünüşü.

Ama ufaklığın o resme verdiği tepki, beni çok şaşırttı:

“Hayır, hayır! Boa yılanı içinde bir fil istemiyorum. Boa yılanı çok tehlikelidir, fil ise oldukça hantaldır. Benim yaşadığım yerde her şey çok küçüktür. Bana bir koyun lazım. Bana bir koyun çiz.”

Böylelikle bir çizim yaptım.

Bu çizime dikkatle baktı ve şöyle dedi:

“Hayır. Bu koyun çok sağlıksız görünüyor. Başka bir tane yap.”

Böylece başka bir çizim yaptım.

Arkadaşım nazikçe ve anlayışla gülümsedi.

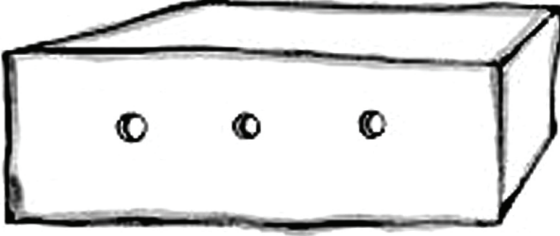
“Görmüyor musun... bu bir koyun değil, bu bir koç. Boynuzları var...”

Böylelikle üçüncü çizimimi yaptım. Ama o da tıpkı diğerleri gibi kabul görmedi.

“Bu çok yaşlı. Ben uzun yıllar yaşayacak bir koyun istiyorum.”

Böylece, uçağın motoru üzerinde çalışmaya başlamak için acelem olduğundan, sabırsızca, bir çırpıda şu resmi karladım.

Ve beraberinde, bir de açıklama ortaya atıverdim.

“Bu yalnızca bir sandık. İstediğin koyun, bu sandığın içinde.”

Fakat küçük eleştirmenimin yüzünün aydınlandığını görünce çok şaşırdım:

“Bu tam da istediğim gibi oldu! Sence bu koyun çok fazla ota ihtiyaç duyar mı?”

“Neden?”

“Çünkü benim yaşadığım yerde her şey çok küçüktür...”

*“Ona yetecek kadar ot mutlaka bulunur,” dedim.
“Sana çok küçük bir koyun verdim.”*

Başını resmin üzerine doğru eğdi.

“O kadar da küçük değil... Bak! Uykuya daldı...”

İşte küçük prensle böyle tanıştım.

YAZARIN ORİJİNAL ve RENKLİ ÇİZİMLERİ

Bu bölümde, **Antoine de Saint-Exupéry** tarafından suluboya ile yapılan renkli resimlerin aslına uygun kopyaları yer almaktadır.

